

Les últimes lletres

Del *logos* al *ludus*

COMADIRA, Narcís.

Lírica lleugera.

Edicions 62 - Empúries.

Barcelona, 2000. 105 pàgines.

«Al principi hi havia el joc. El joc estava amb Déu i el joc era Déu». Aquest podria haver estat l'encapçalament del fenomenal pròleg a l'evangeli de Joan si el mateix Joan —o qui sigui que s'amaga al seu darrere— hagués optat per una lectura un xic més distesa del fragment del llibre dels Proverbis (Pr. 8, 30), on se'ns caracteritza la saviesa com un infantó que «jugava davant de Déu sense parar». El fet de jugar, aleshores, hauria adquirit l'entitat que li pertoca, lluny del *ludisme* superficial i mal entès on, finalment, ha anat a parar a les acaballes d'aquest segon mil·lenni.

Pot semblar que aquesta introducció poc o res té a veure amb la presentació de la darrera publicació poètica de Narcís Comadira, *Lírica lleugera*, però potser si la interpretació lúdica del Verb hagués triomfat per sobre de la perspectiva racional, sapiencial, aleshores l'aparició al mercat d'un llibre de versos lleugerament inconvenients i convenientment lleugers no hagués suscitat l'onada lleugerament ridícula de suspicàcies entorn de l'entitat poètica que pot merèixer un llibre com aquest.

Sembla ser que encara hi ha qui pensa que en el sac poètic tan sols hi caben determinats temes i cal excloure'n tot el que no ens faci plorar d'emoció. No és suficientment ampla l'ala de la poesia per aixoplugar peces tan ben trenades com «Mallarmeana» o «L'havanera del Penene»? D'altra banda, la lleugeresa temàtica del darrer llibre de l'escriptor gironí també es veu matisada per la presència de peces com «Als quaranta» o «La xineta de la Facultat» (agredolça recreació del mite de Medea). Amb *Lírica lleugera*, Comadira recupera la dimensió lúdica de la poesia: la poesia com a entreteniment (cançons per a Guillemina Motta), com a instrument polític («Auca d'una història trista on rep, com sempre, l'artista») o com a arma satírica per resoldre controvèrsies gremials («La lectora corrent», «De divina proportione», «Només de nom»).

A *Lírica lleugera*, el lector que s'enfilí a la ploma de Comadira hi redescobrirà l'oblidada rialla que pertany, com el plor (com la vida), a l'àmbit de la poesia. I en aquest món embafat de grandiloqüència buida, ens convé com mai una bona dosi de lleugeresa plena.

Herois despullats

PUIGVERD, Antoni.

La gàbia d'or.

Empúries. Barcelona, 2000. 326 pàgines.

Premi Octavi Pellisa 1997.

Antoni Puigverd escriu una novel·la coral plena de matisos, d'angles insospitats i viaranyis inesperats. El personatge central, en Salvi, un fotògraf que, després de viure a Itàlia, retorna a la seva petita capital de províncies per treballar en un diari local, mira la vida amb ulls vells, ulls que estan de tornada de tot; això, almenys, és el que creu. El nostre fotoperiodista, un home amb reminiscències del magnífic Franc Bescombe (el «periodista esportiu» de John Ford), exemplifica el cansament de l'ésser postmodern (per cert, què és això de la postmodernitat?, una etiqueta del mercat de l'art per vendre nous productes?). Salvi és un artista sense un territori afectiu real, palpable; algú que, sense sentir nostàlgia del passat, es troba empès a exercir una mirada ensopida i freda envers la ciutat que el va veure néixer. L'obra és també la crònica d'una generació rupturista que no ha trencat amb res, excepte amb els seus somnis.

La prosa de Puigverd, neta, despullada de banalitats i adjectius pedants, pot semblar un pèl asèptica, potser trista; però, pàgina a pàgina, enganxa, perquè —com la vida— es va engrossint a mesura que se succeeixen els esdeveniments. El text destil·la una subtil ironia, dosificada i repartida per igual entre tots els personatges i les institucions, els mitjans de comunicació, la justícia, el poder, el món de l'art, la problemàtica del racisme, el concepte d'originalitat: Un exemple de com la riquesa emotiva dels personatges engrandeix i realça una trama. Al voltant d'aquest heroi anònim sense utopies engrescadores per defensar, excepte la resistència a morir, creix un sistema reticular i infinit, s'ordenen els somnis i la vida de la resta d'actors. Tots, sense excepció, hi som a dins, de la gàbia d'or. Alguns en són conscients. El novel·lista ens aporta una altra dada interessant: el secret que busquem és que no hi ha secret. Una lliçó d'humilitat d'allò que podem esperar i exigir.